

STATNETT SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 OSLO

Vår dato: 23.01.2024

Vår ref.: 202215107-32 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.: 22-00142-11

Saksbehandler:

Inger Anette Sandvand Dahlen
22 95 92 82 el. iasd@nve.no

Oversendelse av tillatelse for endret teknisk løsning for spenningsoppgradering til 420 kV Surna–Viklandet II

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har i dag gitt Statnett konsesjon for å bygge og drive ny 420 kV kraftledning mellom Surna og Viklandet i Møre og Romsdal fylke. Det er også gitt tillatelse til å rive eksisterende 300 kV kraftledning (Orkdal–Aura).

Vedlagt oversendes NVEs tillatelse av i dag. Dokumentene er også å finne på www.nve.no/7387/A.

Denne tillatelsen kan påklages, se opplysninger på siste side. Eventuelle klager vil bli sendt Statnett til uttalelse før saken legges fram for Energidepartementet.

Søknaden

Statnett fikk i 2015 konsesjon til å spenningsoppgradere kraftledningen mellom Orkdal–Aura fra 300 til 420 kV på strekningen Surna (Trollheim¹)–Viklandet (NVE ref. 201305330-145). En slik spenningsoppgradering innebærer å erstatte eksisterende ledning med en ny og kraftigere. Statnett fikk da tillatelse til å bygge den nye 420 kV kraftledningen parallelt med de to eksisterende ledningene (hhv. 420 kV Klæbu–Surna–Viklandet og 300 kV Orkdal–Aura), før den gamle 300 kV kraftledningen skulle rives.

Tiltaket er en del av en større trinnvis utbygging av ny 420 kV fra Namsos til Viklandet.

Da fremdriftsplaner for tilknytning av ny kraftproduksjon ble usikre valgte Statnett å søke om utsatt idriftsettelse for flere av del-strekningene (NVE-ref. 20135330-156). Realisering av ny 420 kV mellom Surna–Viklandet var avhengig av at andre delstrekninger langs Namsos–Viklandet ble gjennomført først. Når flere av delstrekningene mellom Namsos–Viklandet ble stilt i bero søkte Statnett derfor om utsatt frist for idriftsettelse også for ny 420 kV mellom Surna–Viklandet.

¹ Underveis i den opprinnelige konsesjonsvurderingen endret Statnett navn på Trollheim transformatorstasjon til Surna Transformatorstasjon. Det er sistnevnte som nå er gjeldende utgangspunkt for kraftledningen.

I juni 2022 søkte Statnett imidlertid om tillegg og endringer for ny 420 kV for strekningen Surna–Viklandet. NVE sendte endringssøknaden på høring i september 2022. Etter gjennomført høring og nye vurderinger av traséalternativer kom Statnett frem til at det likevel er mulig å bygge den nye ledningen i samme trasé som den gamle 300 kV-kraftledningen. Statnett sendte inn ny endringssøknad den 3. mai 2023 med endret teknisk løsning for ny 420 kV for strekningen Surna–Viklandet. De søker om å benytte eksisterende 300 kV kraftledningstrasé for den nye 400 kV-kraftledningen, med enkelte små avvik. NVE sendte den nye endringssøknaden på høring i mai 2023.

Figur 1: Kartutsnitt over plassering av tiltaket (markert med blå farge) (Kilde: NVE Atlas).

I tillegg til spenningsoppgradering av kraftledningen, søker Statnett også om å etablere en fiberkabel i et fjordspenn parallelt med eksisterende kraftledninger over Sunndalsfjorden. Fiberkabel er søkt om for å få forbindelse mellom Surna og Viklandet transformatorstasjoner med fiberoptisk kabel, som må etableres i eget fjordspenn og på egne spennbukker på hver side av fjordspennet. Statnett søker også om å få etablere en permanent snuplass/parkeringsplass ved Rennsetvatnet i Sunndal, og tillatelse til opprusting av eksisterende skogsveier, rigg- og lagerplasser, og etablering av noen nye midlertidige riggplasser med tilhørende adkomstveier.

Statnett søkte også opprinnelig om oppgradering av eksisterende lossehakk på Surna kai, for ilandføring av transformator til Surna transformatorstasjon. Den 19. oktober 2023 sendte Statnett en e-post til NVE som informerte om at de trekker den delen av søknaden som gjelder lossehakk på Surna kai.

I 2015 fikk Statnett tillatelse til ekspropriasjon av nødvendig grunn og rettigheter. Statnett begjærte ikke skjønn innen et år, så denne tillatelsen har falt bort. I søknad om endret

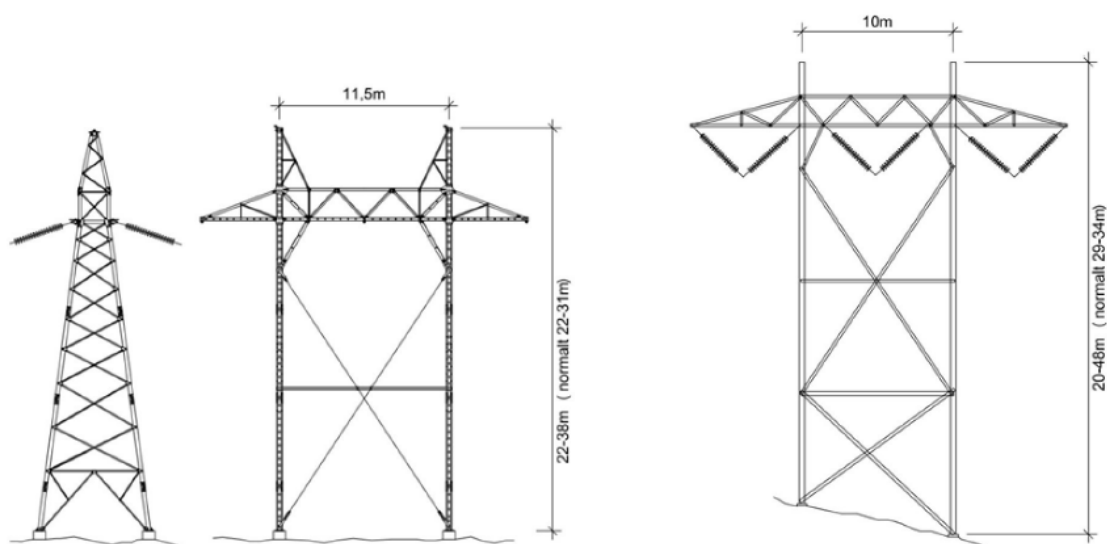
teknisk løsning skriver Statnett at ettersom de nå søker om å bygge i eksisterende kraftledningstrasé, er det ikke lenger behov for å søke om ekspropriasjon. Videre skriver Statnett i søknaden at de vil forsøke å inngå minnelige avtaler med berørte grunneiere og rettighetshavere for gjennomføring av tiltaket.

Omsøkt løsning

Statnett søker om konsesjon i medhold av energiloven § 3- 1.

Det vises til opprinnelig søknad for tiltaket datert 16. desember 2014 (NVE ref. 201305330-110). I tillegg har Statnett i søknad om endret teknisk løsning søkt om følgende:

Statnett har søkt om å gjenbruke den om lag 43,8 km lange kraftledningstraseen mellom Surna og Viklandet (langs strekningen Orkdal–Aura), for spenningsoppgradering til 420 kV. Tiltaket medfører et behov for å utvide dagens klausuleringsbelte fra 38 til 40 meter. I tillegg vil det enkelte steder være behov for å forskyve traseen noen få meter for å følge krav om minimum 20 meter parallellavstand mellom ytterfasene på eksisterende 420 kV ledning og den nye kraftledningen.

Figur 2: Standard mastetyper (portalmast til venstre og forankringsmast til høyre) som planlegges benyttet av Statnett for ny 420 kV kraftledning mellom Surna og Viklandet (samme master som på eksisterende 420 kV Klæbu–Surna–Viklandet som går parallelt) (Kilde: Statnett).

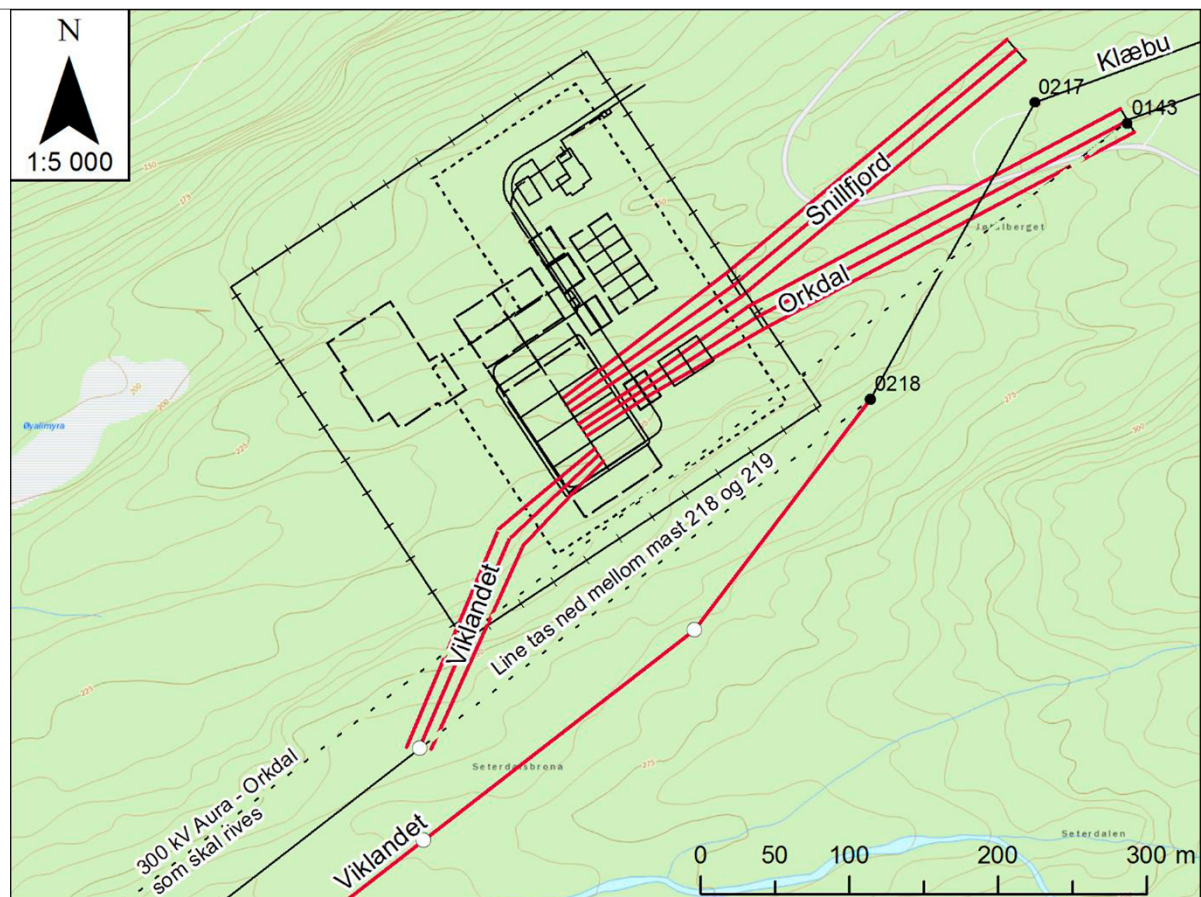
Statnett søker i tillegg om å etablere en ny fiberforbindelse som et nytt fjordspenn over Sunndalsfjorden på totalt 4450 meter fra Karihaugen til Vettalia. En slik fiberoptisk kabel vil tilrettelegge for kommunikasjon/samband mellom Surna- og Viklandet transformatorstasjoner, og må etableres i eget fjordspenn. Fjordspennet er søkt plassert på egne bukker parallelt med eksisterende kraftledninger over Sunndalsfjorden.

Videre søker Statnett om å få etablere et permanent hjelpeanlegg i form av snuplass/parkeringsplass ved Rennsetvatnet i Sunndal kommune. Det vil også være behov for oppgradering av eksisterende veier i området langs kraftledningstraseen for tilkomst med mastestål, tromler, anleggsmaskiner og annet materiell. I hovedsak vil eksisterende

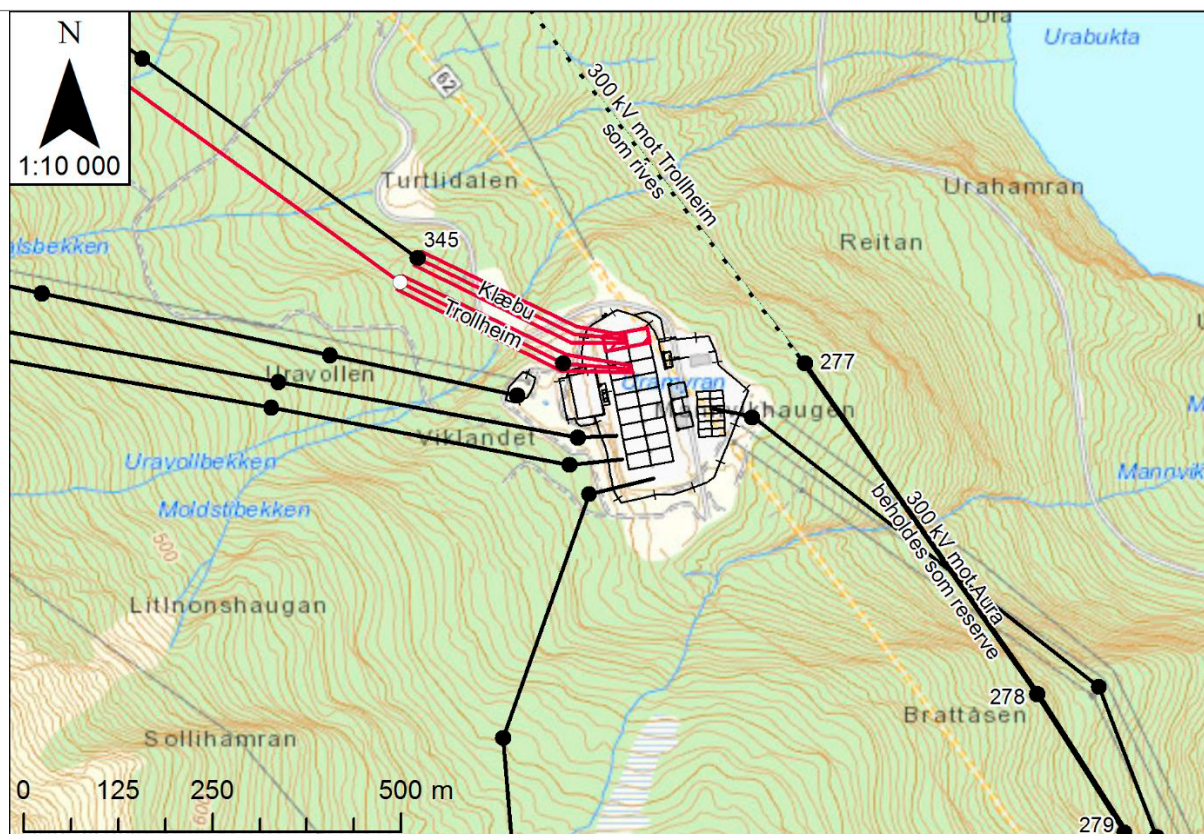
rigg- og lagerplasser benyttes, men noen av disse vil ha behov for utvidelser eller oppgradering.

Kraftledningen skal kobles til i Surna transformatorstasjon (omtalt som Trollheim transformatorstasjon i søknaden). Den opprinnelige søknaden viser til at gjeldende konsesjon (erstattet og fornyet i 2019 – NVE ref. 201900777-4) for Surna transformatorstasjon alt inkluderer tilkobling av den nye 420 kV kraftledningen mellom Surna–Viklandet.

Figur 3: Situasjonsplan Surna transformatorstasjon fra opprinnelig søknad (Kilde: Statnett).

I Viklandet transformatorstasjon viser den opprinnelige søknaden til at transformatorstasjonen skal utvides med et nytt dobbelt 420 kV bryterfelt innenfor eksisterende stasjonstomt. Eksisterende 420 kV Klæbu–Surna–Viklandet kobles til nytt felt, mens ny 420 kV Surna–Viklandet kobles til frigitt felt for Klæbu–Surna–Viklandet.

Figur 4: Situasjonsplan Viklandet transformatorstasjon fra opprinnelig søknad (Kilde: Statnett).

NVEs behandling av søknaden

NVE behandler konsesjonssøknader etter energiloven. Søknaden behandles også etter plan- og bygningslovens forskrift om konsekvensutredninger, og NVE er ansvarlig myndighet for behandling av energianlegg etter denne forskriften. I tillegg skal tiltaket også avklares etter andre sektorlover som kulturminneloven og naturmangfoldloven, og anlegget må merkes i henhold til gjeldende retningslinjer i forskrift for merking av luftfartshindre.

Høring

NVE sendte Statnetts søknad om endret teknisk løsning for Surna-Viklandet på offentlig høring 8. mai 2023, med høringsfrist 1. juli 2023. Sunndal og Surnadal kommuner ble bedt om å legge ut søknaden på sine nettsider. I tillegg kunngjorde NVE høringen i Aura Avis og Driva, samt i Norsk Lysingsblad.

Innkomne merknader

NVE mottok uttalelser til søknad om endret teknisk løsning fra to høringsparter. Statnett kommenterte uttalelsene per e-post den 25. august 2023. Utdrag fra uttalelsene og Statnetts kommentarer til disse gjengis kort under.

Møre og Romsdal fylkeskommune (12.06.23) viser i sin uttalelse til varslingsplikten ved funn av eventuelle kulturminner som er automatisk fredet. Utover dette har fylkeskommunen ingen kommentar til søknaden.

Statsforvalteren i Møre og Romsdal (22.06.23) viser i sin uttalelse til tidligere orientering og dialog om hekkende rovfugl i nærheten av tiltaksområdet som må tas hensyn til. Statsforvalteren og Statnett har etter orienteringen vært i dialog for å finne en løsning som kan minimere negative forstyrrelser for rovfugl under anleggsperioden. Tilpasning av riggplasser og flyforbudssoner omtales av Statsforvalteren som akseptable, men det vises til usikkerhet rundt minimumsavstander til hekkeplasser og påvirkning fra helikopterstøy. Statsforvalteren anbefaler derfor i sin høringsuttalelse at det blir etablert et overvåkningsprogram for å undersøke hekkeaktivitet gjennom anleggsperiode, samt året etter gjennomført anleggsarbeid.

Statnett (25.08.23) kommenterte uttalelsen fra Statsforvalteren ved å vise til at Statens naturoppsyn allerede gjennomfører undersøkelser av kongeørn ved flere kjente hekkelokaliteter regelmessig. Videre påpeker Statnett at restriksjonsområdet for helikopter skal gjelde under hele hekkeperioden for kongeørn. I tillegg vises det til at det er over 1 km avstand fra hekkelokalitet til kraftledningen hvor det planlegges helikopterflyging. Terrenget og vegetasjonen i området antas også å ha en positiv innvirkning på støybildet. Statnett ser nytten av et bedre erfaringsgrunnlag, men ser det ikke som naturlig at det etableres et eget overvåkningsprogram i regi av dette tiltaket.

Befaring

NVE befarte området den 2. oktober 2023. Befaringen inkluderte starten av ledningstraseen fra Surna transformatorstasjon, ledningsspennet gjennom Tverrådalen, fjordspennet over Todalsfjorden, og til slutt fjordspennet over Sunndalsfjorden.

NVEs vurdering av søknaden

Konsesjonsbehandling etter energiloven innebærer en konkret vurdering av de fordeler og ulemper tiltaket har for samfunnet som helhet. NVE gir konsesjon til anlegg hvor de positive konsekvensene av tiltaket er større enn de negative. Vurderingen av om det skal gis konsesjon til et omsøkt tiltak er en faglig skjønnsvurdering.

I denne saken har Statnett allerede en eksisterende tillatelse til å gjennomføre tiltaket (NVE ref. 201305330-145), men har i ettertid søkt om endret teknisk løsning. NVEs vurderinger av endret løsning vil i hovedsak bygge på det som allerede er vurdert tidligere (Bakgrunn for vedtak NVE ref. 20135330-148), og vi vurderer nå kun omsøkte endringer og virkninger av disse.

Kunnskapsgrunnlaget

For å kunne fatte vedtak om konsesjon, må NVE ha tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag. NVE har tidligere vurdert- og konkludert på kunnskaps-grunnlaget som lå til grunn for den opprinnelige søknaden for tiltaket. Konsekvens-utredningene som ble lagt til grunn i opprinnelig søknad ble utarbeidet i medhold av forskrift om konsekvensutredninger og utredningsprogrammet fastsatt av NVE 12. juni 2014.

På bakgrunn av utførte utredninger, innkomne merknader, befaringer, tilleggsutredninger og egne vurderinger, avgjør NVE om utredningene oppfyller kravene i utredningsprogrammet og om det har kommet fram nye forslag eller temaer som må belyses nærmere. Det ble den 16. april 2015 konkluderte med at kunnskapsgrunnlaget var tilstrekkelig for å fatte et konsesjonsvedtak (NVE ref. 201305530-148). Etter dette har endringssøknad og søknad om endret teknisk løsning vært ute på offentlig høring, og det har også være gjennomført befaring av endelig omsøkt trasé. I tillegg baserer NVE sine vurderinger på eksisterende forskningslitteratur og oppdatert informasjon tilgjengelig i databaser som blant annet Naturbase, Artskart og Askeladden.

NVEs konklusjon av om kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig

Totaliteten av informasjon om mulige konsekvenser innenfor ulike tema som er lagt frem for opprinnelig søknad og påfølgende endringssøknader for tiltaket er omfattende. Informasjonen er framskaffet som følge av krav i utredningsprogrammet, og gjennom høringsinnspill. Konsekvensutredninger lagt til grunn for opprinnelig konsesjon til tiltaket har blitt noen år, og situasjonen i tiltaksområdet kan ha endret seg noe siden 2015. Det vil også alltid være en viss usikkerhet om hvorvidt vi besitter fullstendig kunnskap om de biologiske verdiene i influensområdet. NVE har imidlertid undersøkt traseen i flere databaser, samt vært på befaring i området nylig. Etter NVEs vurdering gir konsekvensutredninger, tilleggsutredninger, fagrapporter og opplysninger framkommet i høringsuttalelsene fortsatt et godt nok grunnlag for å fatte et konsesjonsvedtak i tråd med naturmangfoldloven § 8.

Behov for tiltak

Statnett har omtalt behovet for å gjennomføre tiltaket i deres opprinnelige søknad, og dette er vurdert av NVE i konsesjonsvedtak av 16. april 2015 (NVE ref. 201305530-148). I NVEs opprinnelige vedtak vises det blant annet til samfunnets behov for sikker strømforsyning og tilrettelegging for økt forbruk og økt kapasitet i nettet som begrunnelse for å gjennomføre tiltaket. I tillegg vil tiltaket legge til rette for tilknytning av ny kraftproduksjon og sikre rasjonell drift av kraftsystemet. I NVEs opprinnelige begrunnelse for å gi tillatelse til det omsøkte tiltaket ble derfor forsyningssikkerhet og økt kapasitet i nettet særlig vektlagt. NVE mener også at spenningsoppgradering av strekningen mellom Surna og Viklandet legger til rette for økt overføringskapasitet gjennom Midt-Norge, og bidrar til Statnetts mål om standardisering av sentralnettet på 420 kV spenning.

NVE legger til grunn at behovet for tiltaket og begrunnelsen, om forsyningssikkerhet og økt kapasitet i nettet, er den samme som da konsesjon ble gitt i 2015, og at NVEs opprinnelige vurderinger står ved lag.

Systemløsning, anleggsarbeid og andre tekniske og økonomiske forhold

Søknaden om endret teknisk løsning er ifølge Statnett et resultat av en mer grundig gjennomgang og prosjektering av tiltaket. Statnett skriver i søknaden at de ved gjenbruk av eksisterende 300 kV kraftledningstrasé unngår ombygging av eksisterende ledninger ut fra Surna transformatorstasjon, i spennet over Tverrådalen og ved Hjeltneset i Surnadal. Videre skriver Statnett at endret teknisk løsning også medfører et redusert behov for

hjelpeanlegg. I tillegg vil endret løsning begrense inngrep og reduserer totale anleggskostnader ifølge Statnett.

Statnett skriver videre i søknaden at det er ønskelig at eksisterende 300 kV Orkdal–Aura kan holdes i drift så lenge som mulig. Det medfører at det kun vil være mulig å koble ut denne kraftledningen i 5 måneder over sommerhalvåret for å gjennomføre anleggsarbeid langsmed kraftledningstraseen for å forberede til ny 420 kV kraftledning. Utkoblingen av 300 kV Orkdal–Aura vil derfor skje over to sesonger. Statnett bekrefter i søknad om endret teknisk løsning at forlenget utkobling av 300 kV kraftledningen mellom Orkdal–Aura forventes å gi akseptable virkinger for systemdrift under gjennomføring av tiltaket.

Deler av anleggsarbeidet med ny 420 kraftledning vil derfor foregå mens det er spenning på eksisterende kraftledninger. Dette medfører at enkelte mastepunkter vil måtte forskyves noe fra opprinnelige mastepunktplasseringer for dagens 300 kV kraftledning.

Nærmere detaljer om gjennomføring av anleggsarbeidet vil omtales i oppdatert detaljplan for gjennomføring av tiltaket som NVE vil stille vilkår om i konsesjonen. Arbeidet med riving av eksisterende 300 kV kraftledning mellom Orkdal–Aura vil også omtales i oppdatert detaljplan for tiltaket.

NVE vurderer at den omsøkte endrede tekniske løsningen er god, og at det er positivt at denne løsningen antas være mindre kostbar enn opprinnelig konsesjonsgitte løsning. I tillegg mener NVE det er positivt at ny løsning medfører redusert behov for hjelpeanlegg. Løsningene skissert for gjennomføring av anleggsarbeid i sommerhalvåret (mens eksisterende kraftledning er utkoblet) er også vurdert som fornuftig av NVE. NVE vil som nevnt over stille krav om at det utarbeides en detaljplan for tiltaket, hvor blant annet gjennomføring av anleggsarbeid og riving av eksisterende ledninger beskrives.

Visuelle virkninger – landskap, kulturmiljø og friluftsliv

Landskapet den nye kraftledningen skal gå igjennom er varierende landskap med til dels store landskapsverdier. Fra Surnadalen, med skogkledde dalsider og deretter fjellområder, gjennom dalfører, og høyereliggende fjell i randsonen av Trollheimen med lite vegetasjon, til fjordområder, og gjennom jord- og skogbruksområder før traseen igjen krysser Sunndalsfjorden over til Viklandet.

I det opprinnelige konsesjonsvedtaket (NVE ref: 201305330-148) ble landskapsvurderingene delt inn i ulike delområder hvor de visuelle virkningene ble omtalt. NVE mener at vurderingene lagt til grunn for innvilget konsesjon i 2015 i stor grad er gjeldende også for søknad om endret teknisk løsning og gjenbruk av eksisterende 300 kV kraftledningstrasé. Det ble opprinnelig vurdert at tiltakets visuelle virkninger må sees opp mot eksisterende situasjon med dagens eksisterende kraftledninger i området. Videre ble det påpekt at i driftsfasen vil ledningene etter NVEs vurdering kun i liten grad gi ytterligere innvirkning på landskap, kulturmiljø og friluftsliv. Totalt sett konkluderte NVE at visuelle virkninger av tiltaket var små sammenlignet med dagens situasjon. Denne vurderingen legges til grunn også for vurderingen av omsøkt teknisk løsning.

Den opprinnelige løsningen Statnett fikk konsesjon til ville blant annet ha medført behov for omfattende hjelpeanlegg og behov for ombygging av de andre kraftledningene i

samme område. Statnetts søknad om endret teknisk løsning gjør det derimot mulig å koble ut og rive eksisterende 300 kV kraftledning i to lengre perioder, og muliggjør bygging av ny 420 kV kraftledning i samme trasé. Etter NVEs vurdering er dette en god løsning, og en løsning som vil medføre at visuelle virkninger av tiltaket blir tilnærmet lik dagens situasjon da den nye kraftledningen bygges utelukkende i eksisterende kraftledningstrasé. De nye 420 kV mastene vil være noe høyere enn dagens 300 kV master, men samtidig mener NVE at den nye ledningen vil fremstå visuelt mer lik den eksisterende 420 kV-kraftledningen Klæbu–Surna-Viklandet som går parallelt.

Figur 5: Eksisterende master med luftfartsmarkering ved fjordspennet over Todalsfjorden (Kilde: NVE).

NVE opprettholder videre sin vurdering om at det vil være fordelaktig for det visuelle inntrykket at mastepunkter for den nye 420 kV kraftledningene så langt som mulig kan plasseres parallelt med eksisterende 420 kV kraftledning. Parallell mastepunkter gir etter NVEs vurdering et ryddigere mastebilde. NVE vil derfor stille vilkår om tvungen prosjektering.

Det er flere viktige friluftsområder og registrerte kulturmiljøer som blir berørt av den nye kraftledningstraseen. NVE konkluderte i 2015 at det vil være kun begrenset visuell påvirkning for de registrerte kulturmiljøene og liten endring fra dagens situasjon. Med endret teknisk løsning, og gjenbruk av eksisterende kraftledningstrasé, mener NVE at

opprinnelige vurderinger står ved lag, og at de visuelle virkningene på kulturmiljøer er begrensede.

For friluftinteressene i området vil det være anleggsperioden med transport av utstyr/maskiner og noe helikoptertrafikk som medfører størst negative konsekvenser. Disse ulempene vil være forbigående, og opphøre når anleggsarbeidet er avsluttet. I driftsfasen vurderer NVE at en ny 420 kV kraftledning slik den nå er omsøkt, med gjenbruk av eksisterende 300 kV kraftledningstrasé, ikke vil medføre vesentlige virkninger for friluftsliv sammenlignet med dagens situasjon.

Oppsummert vurderer NVE at visuelle virkninger av tiltaket for landskap, kulturmiljøer og friluftsliv er begrensede, og at tiltaket ikke vil medføre vesentlige visuelle endringer fra dagens situasjon.

Virkninger for kulturminner

Ifølge Statnett vil endringen på tiltaket føre til at et kulturminne ved Svinevikshammeren (Toddalsfjorden) vil bli skånet for inngrep. Dette kulturminnet ble avdekket under kulturminneundersøkelser gjennomført i 2015. Utover dette skriver Statnett at tiltaket ikke antas å berøre andre kjente automatisk fredete kulturminner. NVE har gjennomført søk i Askeladden og vi har ikke funnet kjente fredete kulturminner langs omsøkt trasé.

For det tilfelle at det avdekkes hittil ukjente automatisk fredete kulturminner i tiltaksområdet, skal alt arbeid øyeblikkelig stanses, jf. kulturminneloven § 8, annet ledd og kulturminnemyndigheter varsles. NVE forutsetter at Statnett oppfyller kravene i kulturminneloven, og gjør oppmerksom på at de er ansvarlig for at fredete kulturminner ikke skades.

Virkninger for naturmangfold

I henhold til naturmangfoldloven § 7 plikter NVE å legge til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 når det skal vurderes om det skal gis konsesjon til et tiltak eller ikke.

NVE fokuserer i våre vurderinger på arter/naturtyper som står på den norske rødlisten, prioriterte arter eller norske ansvarsarter, rovfugl og viktige eller utvalgte naturtyper. Samtidig omtaler vi kun arter eller naturtyper som tiltaket vil kunne få vesentlige virkninger for.

NVE viser til opprinnelige vurderinger av virkninger for naturmangfold lagt til grunn for konsesjon gitt i 2015 (NVE ref. 201305330-144). I vurderingene i 2015 konkluderte NVE at kunnskapsgrunnlaget og materialet lagt til grunn for utredningene som ble gjennomført var omfattende. Etter dette har NVE mottatt og hørt to nye justerte søknader fra Statnett, samt gjort nye undersøkelser av naturtyper og arter i tiltaksområdet i Naturbase, Artsdatabanken osv. Vurderinger av kunnskapsgrunnlaget er også omtalt over, og NVE opprettholder konklusjonen om at samlet dokumentasjon som foreligger i saken gir tilstrekkelig grunnlag for å drøfte og vurdere effekt av kraftledningen og den omsøkte nye teknisk løsning på naturmangfoldet ut fra sakens omfang og risikoen for skade i samsvar med naturmangfoldloven § 8.

Videre skrev NVE i vår opprinnelige konsesjonsvurdering for virkninger på naturmangfold at konsekvenser ved bygging av store kraftledninger i all hovedsak knytter seg til risiko for fuglekollisjoner (driftsfasen) og direkte arealbeslag i områder- og naturtyper med rik eller viktig vegetasjon (anleggsfasen). Risikoen for fuglekollisjoner vil være avhengig av hvilke arter som finnes i et område, hvordan ledningen plasseres i terrenget og mastetype/lineoppheeng. I tillegg skrev NVE at direkte inngrep i viktige naturtyper ofte kan unngås med justering av traseen eller masteplasseringer.

Naturtyper, arts mangfold og vegetasjon

For vegetasjon er det anleggsfasen som medfører størst ulemper på grunn av kjøring i terrenget og opparbeidelse av anleggsveier. I driftsfasen vil de direkte konsekvensene for naturtyper og vegetasjon i hovedsak dreie seg om mastefestene, skogryddebeltet og eventuelle kantsoneeffekter.

Direkte konflikter med sårbar flora kan i stor grad unngås ved tilpasninger av mastefester, og at det tas særskilte hensyn under anleggsarbeidet og stiller vilkår knyttet til driftsperioden, som for eksempel begrenset skogrydding.

Statnett skriver i søknaden at den omsøkte endrete tekniske løsningen totalt sett forventes å føre til mindre negative virkninger for naturmangfoldet. Ved å gjenbruke 300 kV kraftledningstraseen og allerede utnyttede arealer, vil tiltaket ikke legge beslag på nye- urørte naturområder eller naturtyper. I tillegg skriver Statnett at ny løsning har et betydelig mindre behov for hjelpeanlegg. Tidligere benyttede riggplasser og hjelpeanlegg skal benyttes, men med noen justeringer.

NVE vurderer det som positivt at Statnett ved å gjenbruke eksisterende kraftledningstrasé ikke vil beslaglegge større nye arealer, til forskjell for opprinnelig konsesjonsgitte trasé. Videre vurderer NVE det som positivt at den nye løsningen medfører reduserte behov for hjelpeanlegg, og at eksisterende rigg og anleggsveier kan benyttes med noe mindre oppgraderinger.

Den nye tekniske løsningen innebærer en ny fiberkabel i et nytt fjordspenn over Sunndalsfjorden i nærheten av Flåstranda og Hisdalen naturreservat, men Statnett skriver at nye spennbukker som må etableres ikke vil komme i berøring med naturreservatet. Det vil bli behov for noe skogrydding i nærheten av naturreservatet, samt etablering av en ny riggplass og midlertidig vei. Statnett skriver at de under etablering av riggplass og adkomst vil ta vare på topp/vekstmasser og legge disse tilbake etter endt anleggsarbeid for naturlig revegetering. Området som forventes berørt av denne endringen ble besøkt under NVEs befaring i oktober 2023. NVE vurderer at nytt fjordspenn vil kunne etableres med begrensede virkninger for det omkringliggende naturreservat. Vegetasjonen som må ryddes for etablering av ny riggplass og medfølgende midlertidig adkomstvei er mindre trær og busker. NVE vil som nevnt over stille vilkår om at det utarbeides en detaljplan for tiltaket. Detaljplanen vil omtale gjennomføring av anleggsarbeid, og etablering av rigg – og anleggsplasser samt adkomstveier. Omtale av hvordan Statnett skal gjennomføre arbeidet med nytt fjordspenn vil derfor være en naturlig del av detaljplanen for tiltaket, og også hvordan anleggsområder skal istandsettes etter endt arbeid.

Figur 6: Fjordspennet ved Sunndalsfjorden (sett fra Karihaugen) – med luftfartsmarkering av master og liner (Kilde: NVE).

NVE mener at opprinnelige vurderinger om at tiltaket forventes ha små virkninger for naturtyper, rødlistede arter og vegetasjon i all hovedsak fortsatt er gjeldende. Det vil som nevnt over bli stilt vilkår om en detaljplan for tiltaket. NVE forutsetter at detaljplanen omtaler behov for skogrydding i traseen, og hvordan skogrydding kan begrenses, særlig der traseen går gjennom viktige naturtyper med rik edellauvskog. I tillegg opprettholder NVE opprinnelige krav fra konsesjonen gitt i 2015 som stiller krav til at Statnett så langt mulig skal unngå kjøring i myrområder, særlig der traseen passerer over lokalt viktig kystmyr.

Virkninger for fugl og annet dyreliv

NVE vurderer at det i første rekke vil være støy fra anleggsarbeid som kan forstyrre fugl og annet dyreliv, og kan medføre at fugl og dyr trekker seg bort fra områdene hvor aktiviteten foregår. Som omtalt i det opprinnelige vedtaket fra 2015 gjelder dette både støy fra anleggsarbeid for bygging av ny ledning, men også for riving av eksisterende ledning. Det er planlagt anleggsarbeid i to påfølgende sommerhalvår. Første del av anleggsarbeidet vil være knyttet til etablering av nye mastefester for de ny 420 kV mastene. Deretter vil det pågå arbeid med riving av eksisterende kraftledning/master, reising- og montering av nye 420 kV master, samt trekking av nye 420 kV kraftledninger.

Søknaden omtaler dialog Statnett har hatt med Statsforvalteren om påvirkning på rovfugl ved gjenbruk av eksisterende kraftledningstrasé. Anleggsarbeid ved Hjellneset og i Tverrådalen vil foregå under 1 km fra registrerte hekkeplasser. Ettersom anleggsarbeid må gjennomføres i sommerhalvåret mens eksisterende 300 kV kraftledning kan kobles ut, kan ikke Statnett unngå at noe anleggsarbeid vil gjennomføres innenfor hekkeperiode til sårbar rovfugl. Statnett poengterer at de er av den forståelse at hekkelokalitet ved Hjellneset ikke er like viktig som den i Tverrådalen. Planlagte riggplasser i Tverrådalen er derfor flyttet, og slått sammen til en større riggplass lenger unna hekkeplassen for å redusere potensiell negativ påvirkning på rovfugl ved hekkeplassen i Tverrådalen. I tillegg har Statnett planlagt et restriksjonsområde mellom mars og august på vestsiden av traseen, hvor det da ikke kan benyttes helikopter i anleggsarbeidet.

I driftsfasen vurderer NVE at kollisjonsfaren for fugl vil være noe redusert med ny 420 kV ledning, da en duplex ledning er mer synlig enn eksisterende 300 kV simplex ledning. NVE opprettholder derfor sin vurdering fra opprinnelig konsesjonsvedtak om at en ny 420 kV ledning parallelt med eksisterende ledning ikke vil ha vesentlige negative virkninger for fugl i driftsfasen sammenlignet med dagens situasjon.

I det opprinnelige vedtaket ble det vist til en høringsuttalelse som hadde påpekt et våtmarksområde i Lavalidalen i Surnadal med potensial som yngledam for storslamander. NVE opprettholder sine vurderinger om at det vil være viktig å unngå igjenfylling og drenering av yngledammen under anleggsarbeid med tiltaket. NVEs opprinnelige krav om kartlegging av små vann/dammer i Lavalidalen opprettholdes, og gjennomføring av kartleggingen skal omtales i detaljplanen. Tiltaket forventes ikke ha noen negative virkninger for storslamander så lenge master ikke plasseres i yngleområdet. NVE forutsetter derfor at ingen master plasseres i dammer i våtmarksområdet.

Etter søk i artskart og naturbase er det ikke tilkommet nye arter som forventes påvirket av tiltaket, utover de som allerede er omtalt i opprinnelig konsesjon. NVE opprettholder derfor sine opprinnelige vurderinger om at det vil være anleggsfasen som medfører størst ulempe for rødlistede – og andre fuglearter. De avbøtende tiltakene som ble omtalt og anbefalt gjennomført i opprinnelig vedtak vil fortsatt være gjeldende, som for eksempel justering av mastehøyde eller merking av toppliner for å unngå fuglekollisjoner. NVE legger til grunn at vurderinger rundt dette omtales i detaljplanen for tiltaket.

Fremmede arter

Det er noen registrerte lokaliteter med forekomster av fremmede arter nær den omsøkte traseen. Ved Viklandet transformatorstasjon er det registreringer av skjermleddved (*Lonicera involucrata*), mens det ved Røset er registrering av karplanten kjempespringfrø (*Impatiens glandulifera*). Videre er det registrering av bulkemispel (*Cotoneaster bullatus*) og platanlønn (*Acer pseudoplatanus*) ved Todalsfjord spennet, og registrering av sitkagran (*Picea sitchensis*) i Tverrådalen.

Håndtering av masser i forbindelse med anleggsarbeid i områder der det vokser fremmede arter, vil medføre risiko for at disse artene spres. Forskrift om fremmede organismer setter en rekke krav til håndtering av fremmede arter for å unngå spredning. NVE vil sette vilkår i konsesjonen om at Statnett i detaljplanen for tiltaket bør beskrive hvordan anleggsarbeidet kan gjennomføres for å hindre spredning av fremmede arter.

Naturmangfoldloven § 9, føre-var-prinsippet

NVE mener at grunnlagsmaterialet for de utførte utredningene av naturmangfold er tilstrekkelig, jf. Våre vurderinger av dette over. En viss usikkerhet om hvorvidt vi besitter fullstendig kunnskap om de biologiske verdiene i influensområdet vil alltid være til stede. NVE vurderer likevel at den samlede dokumentasjonen som foreligger gir tilstrekkelig grunnlag for å drøfte og vurdere effekten kraftledningen har på naturmangfoldet ut fra sakens omfang og risikoen for skade, i samsvar med naturmangfoldloven § 8. NVE mener derfor at føre-var-prinsippet som fremgår av naturmangfoldloven § 9 ikke kommer til anvendelse i denne saken.

Samlet belastning i henhold til prinsippene i naturmangfoldloven

I henhold til naturmangfoldloven § 10 skal påvirkningen av et økosystem vurderes ut ifra den samlede belastningen økosystemet er eller vil bli påvirket av. Ifølge forarbeidene (Ot.prp. 52 (2008-2009) s. 381–382) er det effekten på naturmangfoldet som skal vurderes i prinsippet om samlet belastning, ikke det enkelte tiltaket som sådan. For å kunne gjøre dette er det nødvendig med kunnskap om andre tiltak og påvirkningen på økosystemet, hvor det både skal tas hensyn til eksisterende inngrep og forventede framtidige inngrep.

Den endrede tekniske løsningen medfører som omtalt over et redusert totalt arealbeslag og redusert behov for hjelpeanlegg enn hva som opprinnelig var planlagt og konsesjonsgitt i 2015. I opprinnelig vedtak omtalte NVE mulig påvirkning fra flere utbygde og planlagte småkraftverk. NVE vurderer fortsatt at eksisterende og mulige nye småkraftverk ikke forventes å forsterke virkningene av kraftledningen, da småkraftverk har andre påvirkningsfaktorer og påvirker andre områder enn kraftledningen.

NVE opprettholder sin vurdering om at det ikke vil oppstå samvirkninger av mulige nye småkraftanlegg og ny 420 kV kraftledning.

Samlet sett legger NVE derfor til grunn at virkningene for naturmangfoldet ikke forventes bli særskilt endret fra dagens situasjon med ny teknisk løsning. NVE har vurdert den samlede belastningen, jf. Naturmangfoldloven § 10, av eksisterende og planlagte tiltak i

tiltaksområdet, og vurderer at den nye 420 kV ledning vil derfor etter NVEs vurdering ikke gi økt samlet belastning på naturmangfoldet.

NVE vurderer på bakgrunn av dette at tiltaket ikke ha virkninger som er i konflikt med forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kostnadene ved miljøforringelse, miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, §§ 11 og 12

Naturmangfoldloven § 11 tilsier at tiltakshaver skal bære kostnadene ved miljøforringelse. NVE har anledning til å legge føringer i konsesjoner for eventuelle avbøtende tiltak som reduserer virkninger for naturmangfoldet. I naturmangfoldlovens § 12 står det at skader på naturmangfoldet skal unngås ved bruk av driftsmetoder, teknikk og lokalisering som ut fra en samlet vurdering gir de beste samfunnsmessige resultatene. NVE legger også til grunn at konsesjonsbehandlingen skal medføre at tiltaket lokaliseres der de samfunnsmessige ulempene blir minst, jf. Energilovforskriften § 1-2. Samtidig vil en eventuell konsesjon legge føringer for hvilke avbøtende tiltak Statnett må gjennomføre for å minimere skadene på blant annet naturmangfoldet. Vi viser blant annet til vurderingen av vilkår under. På bakgrunn av dette mener NVE at naturmangfoldloven §§ 11 og 12 er hensyntatt.

Etter NVEs vurdering er det viktig at anleggsarbeid som potensielt kan berøre viktige biotoper og leveområder gjennomføres og tilpasses slik at inngrepene i disse områdene blir minst mulige. NVE vil i konsesjonen som nevnt sette vilkår om en detaljert detaljplan, der blant annet avbøtende tiltak i anleggsperioden blir beskrevet nærmere.

Andre virkninger

Arealbruk og anleggsplasser

Ved spenningsoppgradering fra 300 kV til 400 kV vil det bli behov for et noe utvidet klausuleringsbelte fra 38 til 40 meter langs kraftledningstraseen. I tillegg må det være en parallell avstand på minimum 20 meter mellom ytterfasene på eksisterende 420 kV og ny kraftledning, hvilket medfører at traseen enkelte steder vil måtte forskyves noen få meter. NVE vurderer at den nye løsningen totalt sett bidrar til mindre arealbeslag, da eksisterende 300 kV kraftledningstrasé benyttes og ikke en ny parallell trasé som opprinnelig fikk konsesjon.

I tillegg har Statnett som nevnt over også skrevet i sin søknad at ny teknisk løsning vil redusere det totale behovet for hjelpeanlegg langsmed traseen. Flere av de eksisterende rigg- og anleggsplasser og adkomstveier kan benyttes. Noen av disse vil ha behov for oppgradering. Det vil også være behov for noen nye anleggs- og riggplasser, samt adkomstveier. Statnett har også søkt om å få etablere et nytt permanent hjelpeanlegg (snuplass/parkering) ved Rennsetvatnet i Sunndal kommune. I tillegg vil det være noe nytt arealbeslag for etablering av det nye fjordspennet for fiberkabel over Sunndalsfjorden (ved Karihaugen og Vettalia). Men NVE er enige i Statnetts vurdering om at disse nye anleggene totalt sett likevel ikke bidrar til økt arealbeslag ved tiltaket, gitt gjenbruk av eksisterende kraftledningstrasé i stedet for den opprinnelige konsesjonsgitt parallelle trasé løsningen.

Detaljer rundt arealbeslag og etablering av anleggsplasser skal omtales i detaljplanen som NVE vil stille vilkår om i konsesjonen.

Reindrift

NVEs vurderinger for konsesjonsgitt løsning i 2015 står ved lag. Ny 420 kV kraftledning vil ikke gå gjennom områdene benyttet av tamrein i Trollheimenområdet. Kraftledningen vil gå nær et område som benyttes som sommerbeite. Konsekvensutredningen konkluderte med at beiteområdet hadde lav til middels verdi, og at kupert landskap bidrar til skjerming for eventuell støy fra anleggsarbeid. NVE vurderer derfor at tiltaket og endret teknisk løsning ikke gir vesentlige ulemper for reindriften innenfor Trollheimen reinbeitedistrikt.

Landbruk

Det vises til opprinnelig vurdering lagt til grunn for konsesjonen gitt i 2015. Endret teknisk løsning og gjenbruk av eksisterende 300 kV kraftledningstrasé medfører at eksisterende båndlagt areal opprettholdes. Samtidig øker klausuleringsbeltet noe ved økning fra 300 til 420 kV, hvilket medfører at totalt båndlagt areal øker noe. Som omtalt i opprinnelige vurderinger er ny kraftledning planlagt gjennom uproduktive eller lavproduktive utmarksarealer. Etter at ny 420 kV kraftledningen er bygget og eksisterende 300 kV kraftledning revet vil situasjonen bli tilnærmet lik dagens situasjon. NVE vurderer derfor at ulempene knyttet til landbruk totalt sett er små.

Bebyggelse, elektromagnetiske felt og støy

De opprinnelige vurderingene fra konsesjon gitt i 2015 (NVE ref. 201305330-148) er fortsatt gjeldende.

Det er ingen nye godkjente planer for bruk av områdene som vil komme i konflikt med tiltaket ifølge søknaden. En fritidsbolig ved Rennsetvatnet vil havne innenfor det nye 40 meter brede klausuleringsbeltet til ny kraftledning. Statnett skriver de vil ta kontakt med hytteeier og tar sikte på inngåelse av minnelig avtale. For flere andre fritidsboliger langsmed traseen mellom Surna og Rennsetvatnet vil ny endret løsning medføre at avstanden til ny kraftledning blir større enn med opprinnelig konsesjonsgitt løsning. Ny teknisk løsning vil imidlertid medføre behov for innløsning av en fritidsbolig vest for Rennsetvatnet. Totalt sett vurderes ny endret løsning å gi mindre negative konsekvenser enn opprinnelig konsesjonsgitt løsning.

NVEs opprinnelige vurderinger rundt støy og magnetfelt legges til grunn, da virkningene i all hovedsak er uendret med den omsøkte endrede tekniske løsningen.

Luftfart

Den nye 420 kV-kraftledningen vil få noe høyere master enn dagens 300 kV kraftledning. Men de merkepliktige spennene (dal- og fjordspenn) vil sannsynlig være tilsvarende som for dagens 300 kV kraftledning. NVE kommenterte i opprinnelig konsesjonsvurdering fra 2015 at virkninger av merking av spenn vil medføre økt synlighet av spennene som følge av at mastene farges og linene merkes med flymarkører.

NVE forutsetter at Statnett følger § 4 i forskrift om rapportering, registrering og merking av luftfartshinder, og at dette rapporteres til Statens kartverk.

NVEs konklusjon og vedtak om søknad etter energiloven

NVE har vurdert Statnetts søknad om endret teknisk løsning for spenningsoppgradering til 420 kV for kraftledningen Surna–Viklandet.

Konsesjonsbehandling etter energiloven innebærer en konkret vurdering av de fordeler og ulemper det omsøkte prosjektet har for samfunnet som helhet. Det kan innvilges konsesjon til prosjekter som anses som samfunnsmessig rasjonelle, det vil si hvis de positive virkningene anses som større enn de negative, jf. energiloven § 1.

Som nevnt tidligere har Statnett allerede en eksisterende tillatelse til å gjennomføre tiltaket (NVE ref. 201305330-145), men har i ettertid søkt om endret teknisk løsning. NVE mener at hoveddelen av de vurderingene gjort i opprinnelig vedtak stadig er gjeldende, og har i dette notatet kun redegjort for virkningene av den endrete løsningen.

NVE mener at ny omsøkt løsning, og gjenbruk av eksisterende 300 kV kraftledningstrasé er fornuftig og bidrar til å redusere virkninger av tiltaket. Behovet for tiltaket er stadig gjeldende basert på argument om forsyningssikkerhet og behov for økt kapasitet i nettet. Videre er NVE enige med Statnetts vurdering om at utkobling av 300 kV i sommerhalvåret er systemteknisk forsvarlig. Ny teknisk løsning medfører også redusert kostand, da blant annet behovet for hjelpeanlegg reduseres. Redusert behov for hjelpeanlegg bidrar også til at naturinngrepene blir mindre enn ved opprinnelig konsesjonsgitte løsning. For naturmangfold forventes noen ulemper knyttet til anleggsfasen, men NVE stiller vilkår om at det skal utarbeides en detaljplan for tiltaket. Detaljplanen forventes å omtale avbøtende tiltak for å minimere virkninger på naturmangfold så langt mulig. Et eksempel på dette er restriksjonssone for helikopterflyging i nærheten av hekkelokalitet for rovfugl ved Tverrådalen. Et annet eksempel er krav om vurderinger av behov for merking av toppliner for å unngå fugekollisjoner.

Videre mener NVE at ny teknisk løsning ikke medfører vesentlige visuelle endringer fra dagens situasjon. Tiltaket er heller ikke forventet å medføre vesentlige virkninger for tamrein i Trollheimen området.

Det skal etableres et nytt fjordspenn for fiberkabler over Sunndalsfjorden, som medfører behov for nye spennbukker og noe utvidet behov for midlertidige riggarealer på Karihaugen-siden av fjordspennet.

Oppsummert vurderer NVE at tiltaket i sin helhet har begrensede negative virkninger. NVE vurderer at de avbøtende tiltak foreslått i stor grad vil bidra til å redusere de totale negative virkningene av tiltaket.

NVEs vedtak

I medhold av energiloven gir NVE Statnett konsesjon til å bygge og drive følgende elektriske anlegg i Sunndal og Surnadal kommuner i Møre og Romsdal fylke, ref. NVE 202215107-33:

1. Surna – Viklandet II - en ca. 43,8 kilometer lang kraftledning fra Surna transformatorstasjon i Surnadal kommune til Viklandet transformatorstasjon i Sunndal kommune, med nominell spenning 420 kV og tverrsnitt FeAl 2 x 481 duplex parrot og to toppliner.
2. Fiberkabel Sunndalsfjorden - en ca. 4,4 km fiberkabel i fjordspenn over Sunndalsfjorden fra Karihaugen til Vettalia i Sunndal kommune.

NVE gir også tillatelse til å fortsatt drive følgende elektriske anlegg:

3. Viklandet transformatorstasjon i Sunndal kommune med:
 - Transformatorer med øvre spenningsnivå 420 kV
 - Ett SVC-anlegg med ytelse 250 MVar og nominell spenning 420 kV
 - En reaktor med ytelse inntil 200 MVar og nominell spenning 420 kV
 - Ett kontrollhus med grunnflate ca. 390 m² og mønehøyde 9,5 meter
 - Et inngjerdet stasjonsområde på ca. 53 dekar som vist på kart merket «*Viklandet transformatorstasjon.pdf*» vedlagt denne konsesjonen
 - Nødvendig høyspenningsanlegg
4. Fjordspenn Sunndalsfjorden - et ca. 3,8 km langt fjordspenn over Sunndalsfjorden i Sunndal kommune med nominell spenning 420 kV og tverrsnitt 1894 mm² (Simplex Teist).
5. Aura – Viklandet - en ca. 3,2 kilometer lang ledning mellom mast nr. 279 ved Viklandet transformatorstasjon og Aura kraftstasjon. Ledningen er bygget for 300 kV spenning med tverrsnitt FeAl 1 x 481 (simplex parrot).

NVE gir også tillatelse til omlegging av følgende elektriske anlegg:

6. Innføring Viklandet transformatorstasjon – omlegging av ca. 280 meter av eksisterende 420 kV Klæbu-Viklandet inn til det nye bryterfeltet i Viklandet transformatorstasjon, som vist i figur 4 over (situasjonsplan Viklandet transformatorstasjon).

NVE gir også tillatelse til å rive en ca. 47,5 kilometer lang 300 kV kraftledning mellom Viklandet transformatorstasjon i Sunndal kommune og Surna (tidl. Trollheim) transformatorstasjon i Surnadal kommune.

Anleggsarbeid og avbøtende tiltak

For å redusere virkningene av prosjektet pekte NVE i opprinnelige konsesjonsvedtak (NVE ref. 20130533-144) på en rekke avbøtende tiltak. NVE vurderer at hoveddelen av tiltakene beskrevet i opprinnelig konsesjon stadig er relevante og bør opprettholdes i ny konsesjon for ny teknisk løsning.

Nedenfor følger en oppsummering av de avbøtende tiltakene NVE mener Statnett bør gjennomføre for å redusere virkningene av 420 kV-ledningen mellom Surna og Viklandet.

Detaljplan

Transport knyttet til bygging, drift og vedlikehold av kraftledninger vil ha uheldige miljøvirkninger. I forbindelse med fundamentering, mastemontering og linemontering vil materiell og utstyr bli fraktet til riggområdene med lastebil. Videre transport til traseen vil foregå med helikopter og terrenggående kjøretøy. NVE forutsetter at terrenginngrep begrenses i størst mulig grad under anleggsarbeidet og at opprydding vil bli gjort på en skånsom måte. Terrenget skal tilbakeføres til opprinnelig tilstand så langt det lar seg gjøre. Under drift av anlegget vil inspeksjon hovedsakelig foregå til fots, med terrengkjøretøy eller med helikopter. Det vil også måtte ryddes skog jevnlig for å sikre anleggene mot ytre påkjenninger og unngå driftsforstyrrelser.

Etter NVEs erfaring kan en detaljplan bidra til å redusere eller unngå negative miljøvirkninger ved bygging, drift og vedlikehold av kraftledninger. Denne er forpliktende for entreprenør og byggherre. NVE vil sette vilkår om at Statnett utarbeider en slik plan, som det forutsettes at statnett drøfter med berørte kommuner, grunneiere og andre rettighetshavere. En slik plan skal godkjennes av NVE før anleggsstart. NVE har utarbeidet en veileder for utforming og innhold av en slik detaljplan. Det forutsettes at denne følges.

Avbøtende tiltak for naturmangfold

NVE opprettholder de avbøtende tiltakene som ble foreslått i opprinnelig konsesjon innen tema naturmangfold. Dette omfatter begrensning av kjøring i myr, særskilt i viktig naturtype kystmyr (ved Kvennbøtela i Sunndal) som bør unngås så langt mulig. Videre er det foreslått at Statnett vurderer merking av toppliner for å redusere kollisjonsrisiko for fugl. Avbøtende tiltak for å redusere negative virkninger på naturmangfold skal beskrives i detaljplan (nevnt over).

For å sikre at det tas hensyn til eventuelle forekomster av storsalamander i Lavalidalen i Surnadal, skal dammer/små vann som har potensial for storsalamander kartlegges. Dersom det under kartleggingen kommer fram at det finnes storslamander, skal igjenfylling av tilholdsstedene eller ødeleggelse av nærområdene unngås.

Vurdering av avbøtende tiltak for kamuflering og skogrydding

Negative estetiske virkninger av en kraftledning kan reduseres ved å kamuflere kraftledningskomponentene. De viktigste tiltakene er riktige maste- og isolatortyper, farging av master, matting av liner og skånsom skogrydding, som gjør ryddebeltet mindre framtrædende. NVE har erfaring med at slike tiltak kan dempe fjernvirkningen av en kraftledning betydelig. Vurderingene gjort i NVEs opprinnelige konsesjonsvedtak står ved lag, og forventes vurdert og beskrevet av Statnett i ovenfor nevnte detaljplan.

Vilkår om tvungen prosjektering

Der hvor de nye kraftledningene går parallelt skal mastene så langt praktisk mulig plasseres ved siden av hverandre.

Orientering av grunneiere/rettighetshavere og naboer

NVE ber om at dette brevet så snart som mulig blir sendt til berørte grunneiere/rettighetshavere. Naboeiendommer er eiendom som har felles grense med den tomt som skal bebygges. Gjenboereiendom forstås som eiendom hvor kun en vei, gate, elv eller annet areal ligger imellom. Både eiere av bebygde og ubebygde eiendommer skal varsles. Dersom noen av de nevnte mottakerne er representert ved fullmektig, skal også fullmektigen få tilsendt brevet, jf. forvaltningsloven § 12.

NVE ber om en bekreftelse på at orienteringsbrevet er sendt ut med opplysning om dato for utsendelsen.

Om byggesaksbehandling

Anlegg for overføring og omforming av elektrisk energi er unntatt fra behandling etter plan og bygningsloven, jf. pbl. § 1-3. Bygg direkte tilknyttet den daglige driften av energianlegg skal derfor ikke byggesaksbehandles. Aktuelle bygg skal likevel utformes i tråd med relevante krav i forskrift om tekniske krav til byggverk (FOR 2017-06-19-840).

Konsesjonæren er ansvarlig for at forskriftens krav etterfølges.

Med hilsen

Carsten S. Jensen
konsesjonsansvarlig

Rune Flatby
spesialrådgiver

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

STATNETT SF

Kopimottakerliste:

STATSFORVALTAREN I MØRE OG ROMSDAL

Møre og Romsdal fylkeskommune

STATENS VEGVESEN

HYDRO ENERGI AS

Den Norske Turistforening

STATNETT SF - Asgeir Vagnildhaug

DIREKTORATET FOR SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAP (DSB) REGION MIDT-NORGE

SUNNDAL KOMMUNE

SURNADAL KOMMUNE

Forsvarsbygg

Naturvernforbundet i Møre og Romsdal

TELENOR NORGE AS

Avinor AS

Forum for natur og friluftsliv Møre og Romsdal

STATKRAFT AS

RÅSSÅFOSS KRAFT AS

Reindrifta i Trollheimen / Trollheimen sijte, Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal

HABITATDESIGN EVA TILSETH

Einar Melling

Trygve Stavik

Tora Valset

Astrid Kvendbø

Jan Erik Kvendbø

S-NETT AS

SUNETT AS

ODA HALLE - ODA HALLE

Arne Sæter

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av ED som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller ED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Energidepartementet (ED), men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no. NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til ED.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.